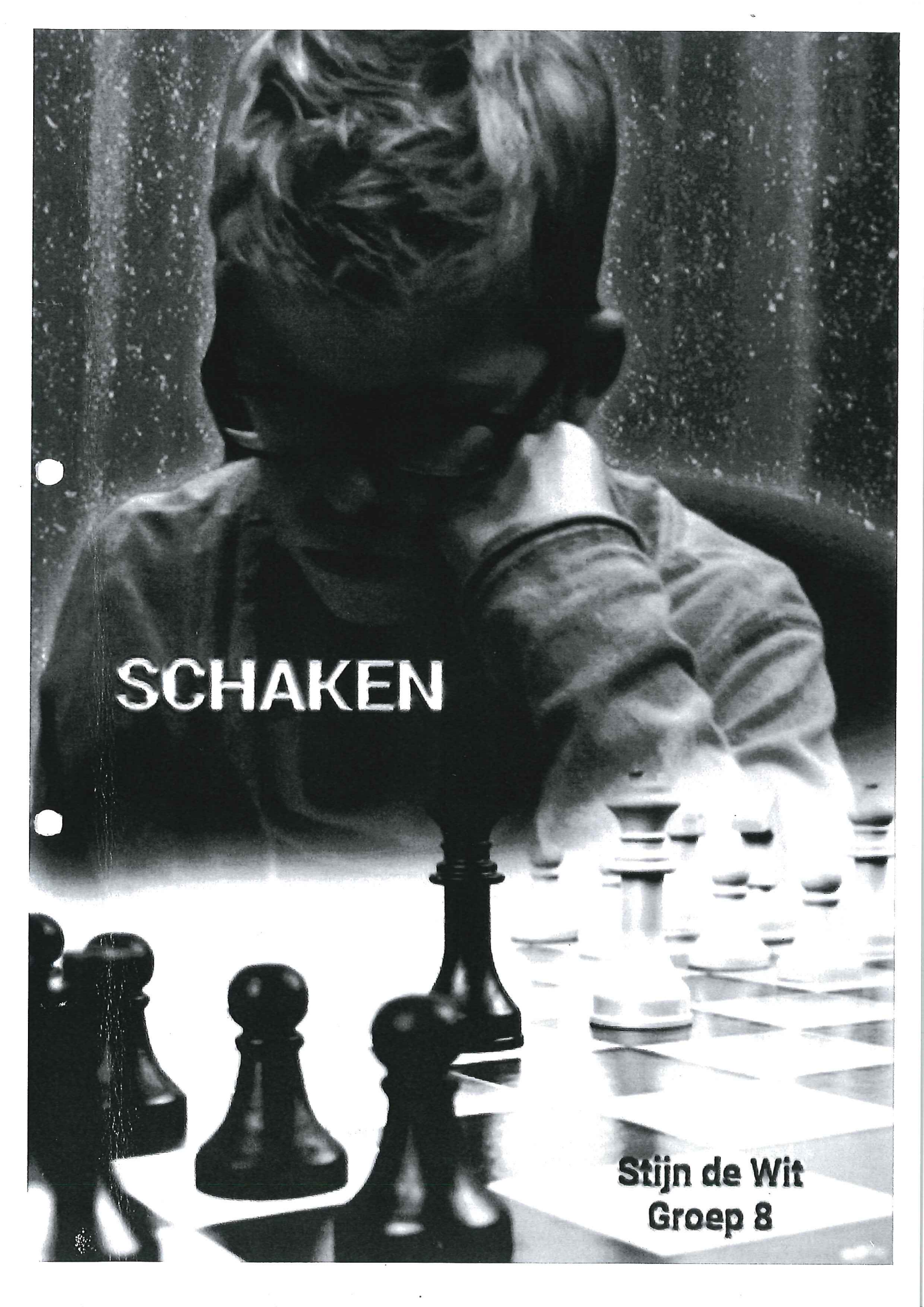

SCHAKEN

Stijn de Wit
Groep 8

INLEIDING:

Ik heb dit onderwerp gekozen omdat ik schaken leuk vind en ook een beetje omdat ik op schaken zit. Verder was ik nieuwsgierig hoe schaken is ontstaan en wat de normen en punten zijn om grootmeester te worden.

Ik doe mee aan schaaktoernooien om mijn rating te verbeteren. Ik zit nu in stap 2+ en ik leer er ook veel van. Ik ben naar de bibliotheek geweest voor informatie en verder heb ik een mail gestuurd naar de schaakbond en die hebben informatie naar mijn huis gestuurd. Verder heb ik bij mijn schaakvereniging informatie gekregen en een interview gehouden met een van de trainers.

INHOUDSOPGAVE:

WOORDVELD	3
-----------	---

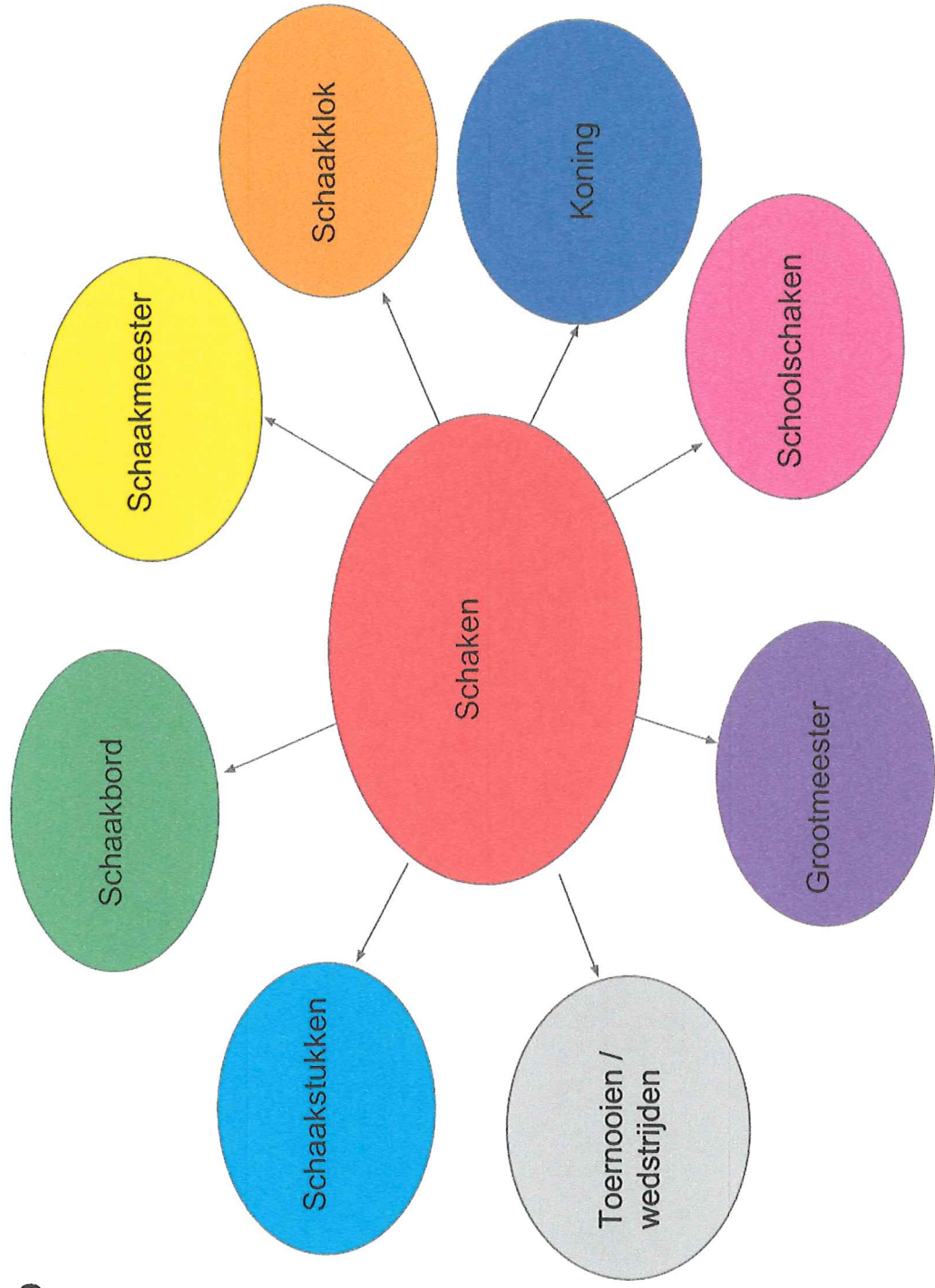
HOOFDSTUKKEN

1. HET ONTSTAAN VAN SCHAKEN	4
2. SCHAKEN IN NEDERLAND	5
3. SCHAAKREGELS EN SCHAAKTERMEN	6
4. DE REGELS VAN DE SCHAAKOPENING	8
5. SVEN MAGNUS CARLSEN EN ANISH GIRI	11
6. INTERVIEW MET ANTON BAKELS	12

NAWOORD	13
---------	----

BRONNEN	14
---------	----

WOORDVELD

HOOFDSTUK 1: HET ONTSTAAN VAN SCHAKEN

Het is onbekend hoe, waar en wanneer het schaakspel is ontstaan. Veel van onze cultuur en wetenschap is afkomstig uit Griekenland maar het schaakspel is niet door de Grieken uitgevonden. Het schaakspel is afkomstig uit een ander deel van de wereld. Sommigen beweren dat het Chinese schaakspel veel ouder is dan alle andere vormen van schaken, misschien wel 3000 jaar oud. Of het schaken uit China komt, is niet zeker.

Waarschijnlijk is het schaken langzaam maar zeker ontstaan uit een ander spel, een spel dat wij niet meer kennen. Omdat er zo weinig bekend is over het begin, zijn sommigen over het ontstaan van het schaakspel theorieën gaan bedenken.

Wat is er wel bekend? Er zijn sporen gevonden van een spel, dat in de zesde eeuw in India werd gespeeld. Dit werd Chaturanga genoemd. In dat spel kwamen al een vorst, een raadgever en pionnen voor, net als in het tegenwoordige spel. In plaats van de huidige toren stond er een olifant op het bord. Het was een echt oorlogsspel waarbij beide partijen met elkaar in gevecht gingen. Ook werd het spel gespeeld met een bord met 64 zwart/witte vakjes.

Vanuit India begon het schaakspel aan de verovering van de wereld. In de negende en tiende eeuw werd er veel geschaakt in de Arabische wereld. Het heette daar Shantraj. Het waren de Arabieren, die het spel naar Spanje brachten. Vanuit Spanje verspreidde het zich over Europa en in de elfde eeuw werd er in West- en Midden Europa geschaakt.

Net als in India en Arabië werd het schaakspel in Europa gespeeld door vorsten en ridders. Het was een oorlogsspel maar in allerlei geschriften werd het ook aan machthebbers aanbevolen als een manier om wijsheid op te doen. Het schaken is een spel van op zijn tijd geven en nemen.

Spanje dat als eerste Europese land het schaakspel leerde kennen, bleef lange tijd het centrum van het schaken. In de zestiende eeuw neemt Italië langzaam die positie over en aan het eind van de achttiende eeuw is Frankrijk het middelpunt van het schaken. Daarna begint het spel zich verder te verspreiden.

Aan het eind van de vorige eeuw kwamen de eerste sterke Russische schakers er aan. Later als Rusland de Sovjet Unie is geworden, wordt het met grote voorsprong de sterkste schaaknatie van de wereld. Het spel wordt door de machthebbers in dat land krachtig ondersteund. Alleen uit de vroegere Sovjet Unie komen tegenwoordig al evenveel grootmeesters als uit de rest van de wereld.

HOOFDSTUK 2: SCHAKEN IN NEDERLAND

Ook in Nederland is het schaakspel als sinds de Middeleeuwen bekend. Willem van Oranje kon schaken en leerde het ook aan zijn zonen. Vooral Maurits had er grote belangstelling voor. Stadhouder Willem V had zelfs een schaakleraar voor zijn beide zonen in dienst.

In het begin van de vorige eeuw werden er in Nederland veel schaakclubs opgericht. Een paar daarvan bestaan nog steeds. De twee oudste clubs van Nederland zijn Schaakclub Philidor uit Leeuwarden en Schaakclub Messenmaker uit Gouda. Beide bestaan al meer dan 160 jaar.

Naast schaakverenigingen ontstond er ook een bond voor schaken. Deze bond werd op 23 mei 1873 opgericht onder de naam Koninklijke Nederlandse Schaakbond (KNSB) en is een van de oudste sportbonden van Nederland.

De KNSB is lid van sportkoepel NOC*NSF, de Europese schaakunie (ECU) en de Wereldschaakbond (FIDE). De KNSB heeft ongeveer 22.000 leden waarvan de meeste lid zijn van een van de 500 schaakverenigingen die Nederland rijk is. De KNSB heeft als doel schaken in Nederland te stimuleren en ervoor de zorgen dat zoveel mogelijk mensen schaken, waarbij de topspelers op een zo hoog mogelijk niveau spelen. De KNSB organisatie heeft een omvangrijk takenpakket. Daarom heeft de KNSB een bondsbureau, dat alle uitvoerende en beleidsvoorbereidende taken voor zijn rekening neemt op het gebied van onder andere breedtesport, topsport, talentontwikkeling, opleidingen en wedstrijd zaken.

De Schaakclub van Purmerend waar ik zelf schaak werd opgericht op 25 november 1931.

HOOFDSTUK 3: SCHAAKREGELS EN SCHAAKTERMEN

Er zijn in het schaakspel zes verschillende stukken, die allemaal op hun eigen manier bewegen:

De KONING :

Gaat recht of schuin in alle richtingen, maar slechts een veld per keer.

De DAME :

Gaat schuin en recht, naar voren, naar achter en opzij, zoveel velden als zij wil. Ze mag niet springen. Ze is het machtigste stuk, maar is ook het makkelijkst vast te zetten.

De TOREN :

Gaat recht, naar voren, naar achter of opzij, zoveel als hij wil. Probeer te voorkomen dat je je toren ruilt voor een loper of paard want deze stukken zijn minder waard. Torens zijn het nuttigst aan het eind van de partij, vooral om schaakmat te geven.

De LOPER :

Beweegt altijd schuin, schuin naar voren en naar achter, zoveel velden als hij wil als hij maar niet van richting verandert. Lopers mogen ook schuin achteruit maar ze kunnen niet springen. Je moet de loper niet voor een minder stuk offeren. Lopers zijn vooral nuttig in paren.

Het PAARD :

Gaat een veld schuin en een veld recht, in alle richtingen. Het paard mag als enige stuk over andere stukken heen springen. Het is verstandig om het paard rond het midden van het bord te houden want daar heeft het veel bewegingsruimte. Als ze te dicht bij de rand zitten, kunnen ze opgesloten worden.

De PION :

Mag alleen naar voren. Bij de eerste zet mag hij kiezen tussen een of twee zetten velden naar voren. Daarna mag hij per keer maar een veld vooruit. De pion slaat anders dan hij mag zetten: een veld schuin naar voren. Een pion die aan de overkant komt, verandert in een ander stuk van dezelfde kleur. Hij mag ieder stuk kiezen maar niet de koning. Het lijkt alsof de pion er niet veel toe doet, maar veel partijen worden gewonnen door de speler die 1 pion meer over heeft.

Doel van het slaan:

Het doel van het spel is de koning van de andere partij te veroveren.

Beginstand:

In de beginstand staan de stukken als volgt.

De witte stukken op de onderste rij van links af: toren, paard, loper, dame, koning, loper, paard, toren. De pionnen staan op de rij ervoor. De zwarte stukken staan net zo aan de andere kant van het bord. Wit begint met spelen.

Slaan:

Een stuk slaat een stuk van de andere kleur, door op het veld van het geslagen stuk te gaan staan. Het stuk dat geslagen wordt verdwijnt van het bord.

Rokade:

Een bijzondere zet is de rokade. Bij deze zet doet de koning twee stapjes naar links of naar rechts in de richting van de toren. Daarna springt de toren over de koning heen en gaat aan de andere kant naast de koning staan.

Met deze regels kun je een partij schaken spelen.

Schakers hebben hun eigen taal. Een van de meest voorkomende begrippen zijn:

GROOTMEESTER (GM): Dit is de hoogste titel die je in het schaken kunt halen. De speler heeft drie keer een norm gehaald van 2600 rating punten en heeft ook een (virtuele) rating gehad van minimaal 2500 rating punten.

MEESTER (M): de speler heeft drie keer een norm gehaald van 2450 rating punten en heeft ook een (virtuele) rating gehad van minimaal 2400 rating punten.

VROUWEN GROOTMEESTER (WGM): Als vrouw kan je ook M en GM titel behalen. De speelster heeft drie keer een norm gehaald van 2400 rating punten en minimaal een (virtuele) rating gehad van 2300 rating punten.

RATING: Dit is het punten systeem dat gebruikt wordt in het schaken om je rang te bepalen. Elke keer dat je een officiële partij speelt win je of verlies je punten. In Nederland hebben internationale spelers een FIDE rating. Daarnaast hebben alle spelers een Nederlandse rating en jeugdspelers hebben een jeugdrating. Daarbij kan je dus meten hoe goed iemand is.

FIDE: Federation Internationale des Echecs. Dit is de naam van de wereld schaak federatie. Het hoofdkantoor zit in Griekenland. De president is Kirsan Ilyumzhinov.

SCHAAKNORM: Om een norm te halen moet je deelnemen aan een officieel toernooi. Tijdens dit toernooi moet meer dan 50% van je tegenstanders een titel hebben zoals MEESTER of GROOTMEESTER. Daarnaast moet je punten scoren waardoor je een virtuele rating (ofwel tpr; toernooi prestatie rating) krijgt die nodig is voor je norm. Je moet minimaal 9 partijen spelen om in aanmerking te komen voor een norm.

SCHAAKMAT: Dit is het geval als de koning wordt aangevallen en hij nergens meer heen kan. Ook kan er geen stuk hem helpen bij de verdediging. Het stuk wat de koning aanvalt kan niet worden geslagen en er kan geen stuk tussen het schaak gezet worden.

PAT: Geen enkel stuk kan meer bewegen en de koning kan nergens meer heen. Het is dan remise. Het verschil met mat is dat bij pat de koning niet aangevallen staat.

REMISE: Remise is een gelijkspel

HOOFDSTUK 4: DE REGELS VAN DE SCHAAKOPENING

Wit is de kleur dat als eerste mag beginnen.

De schaakopening is het eerste gedeelte van een schaakpartij. De schaakopeningen beginnen met de eerste zet die wit uitvoert en gaat zodra bijna alle stukken ontwikkeld zijn over in het middenspel. De manier waarop de speler met de zwarte stukken reageert op de eerste zet(ten) van wit noemen we de "verdediging".

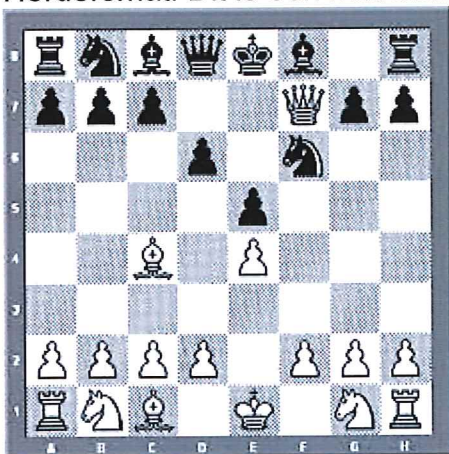
Het doel van de schaakopening is om je stukken te ontwikkelen en klaar te maken in de strijd. Daarbij is het belangrijk om invloed en controle te hebben over het centrum van het schaakbord. Verder zorgt de opening vaak voor de eerste strategische elementen of onbalans in de stelling.

Plaats een pion in het centrum - hiermee vecht je voor de controle van het centrum waar de stukken zullen strijden

Ontwikkel je stukken - door je stukken (met name de paarden en lopers) van de achterste lijn te halen worden ze actiever en helpen ze ook in de strijd om het centrum. Je moet er dus voor zorgen dat je eerst al je lopers en paarden ontwikkelt. Daarna pas de torens en de dame.

Breng je koning in veiligheid door (snel) te rokeren - Als het centrum wordt geopend door de ruil van pionnen staat de koning niet veilig in de centrale lijnen. Met een korte of lange rokade breng je de koning in veiligheid en staan de pionnen voor de koning meteen gedekt. Heel vaak is de korte rokade het beste.

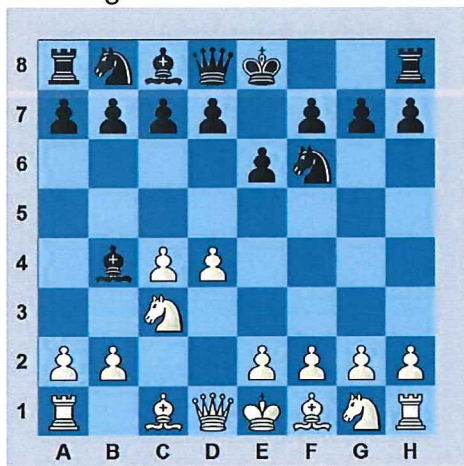
Herdersmat: Dit is een mat stelling aan het begin en die bevat vier zetten.

Zet 1. E2 naar E4. Zet 2. F1 naar C4. Zet 3. D1 naar F3 of H5. Zet 4. F3/H5 naar F7.

Dit waren alleen de zetten van wit.

Penning:

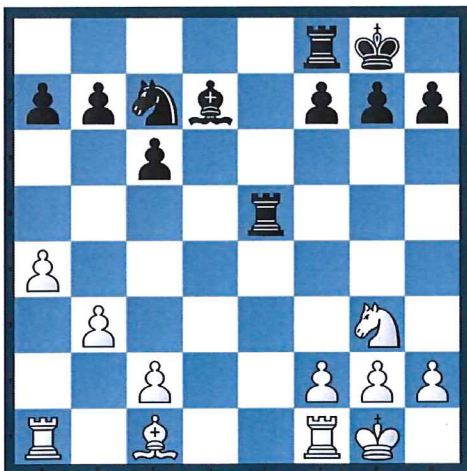

dit is een ongevaarlijke penning

Bij een penning staan net als bij de röntgenaanval twee stukken van de tegenstander op dezelfde lijn, waarbij het voorste stuk aangevallen wordt, maar nu is alleen het achterste stuk kostbaar. Het is dus onverstandig als je tegenstander het voorste stuk weg haalt. Als het aangevallen stuk gewoon verdedigt staat, hoeft er niks aan de hand te zijn.

Röntgenaanval:

Een röntgenaanval is een omgedraaide penning. Hij werkt precies hetzelfde, alleen wordt nu het waardevollere stuk het eerst aangevallen. Het eerste doel wit moet uit de weg, waardoor het tweede stuk geslagen kan worden.

De witte looper moet van C1 naar F4.

Beginnersfouten in de schaakopening:

Als je meerdere keren met hetzelfde stuk speelt.

Je wilt graag al je stukken snel ontwikkelen, dus het is niet handig om heel vaak met hetzelfde stuk te spelen of het moet nodig zijn.

Te snel de dame ontwikkelen

Het lijkt handig om gelijk je sterkste stuk in de strijd te gooien, maar dat is het niet. De dame is door haar waarde ook erg kwetsbaar en zal iedere keer aangevallen worden door de stukken van de tegenstander, die daardoor sneller kan ontwikkelen. Ontwikkel de dame dus pas wat later naar een veilige plek.

Spelen met de randpionnen

Het opspelen van de randpion heeft geen invloed op het centrum en helpt niet om je stukken te ontwikkelen. Het is ook geen goede manier om je torens te ontwikkelen, dus doe dit vooral niet.

HOOFDSTUK 5: SVEN MAGNUS CARLSEN EN ANISH GIRI

Sven Magnus Carlsen is een Noorse schaker die is geboren op 30 november in 1990. Hij is de huidige wereldkampioen. Hij is op jonge leeftijd doorgedrongen tot de wereldtop en wordt beschouwd als één van de sterkste schakers ooit. Hij werd op zijn dertiende grootmeester. Op 1 januari 2010 werd Carlsen de jongste schaker die ooit de FIDE ratinglijst aanvoerde. In januari 2013 bereikte Carlsen een rating van 2861 en verbrak daarmee het record van Garri Kasparov.

Carlsen won het kandidatentoernooi in Londen van 2013. In de tweekamp tegen de regerend wereldkampioen Viswanathan Anand in november in Chennai versloeg hij Anand. Hij was hiermee de op een na jongste wereldkampioen ooit. Alleen Kasparov was jonger. In 2014 verdedigde hij zijn titel met succes.

Anish Giri is geboren op 28 juni 1994 in Sint Petersburg maar woont sinds 2008 in Nederland. Hij is een voor Nederland uitkomende schaakgrootmeester. Hij staat bekend als wonderkind. Hij werd in Rusland al jeugdkampioen tot 12 jaar. Op zijn 17e had hij een FIDE rating van 2701 (in juli 2011). Hiermee stond hij op de 41e plaats in de top 100 van de wereldschaakbond en 1e op de wereldranglijst voor spelers tot 18 jaar. Hij won in 2008 het HSG Open toernooi en haalde zijn eerste grootmeesternorm. Later dat jaar scoorde hij zijn tweede norm bij een toernooi in Groningen en haalde in 2009 de grootmeestertitel tijdens het Corus toernooi. Hiermee werd hij de jongste grootmeester van dat moment.

In september 2009 werd hij de jongste Nederlandse kampioen van alle tijden. Anish Giri komt in de Nederlandse competitie uit voor het Hilversums Schaakgenootschap dat in de Meesterklasse speelt. Hij heeft veel bereikt zonder trainer, maar werd in Nederland getraind door de Belgische grootmeester Vladimir Chuhelev. Nu werkt hij samen met Vladimir Toekmakov.

HOOFDSTUK 6: INTERVIEW MET ANTON BAKELS, SCHAKER EN TRAINER

Anton Bakels is een van de trainers van de schaakvereniging waar ik lid van ben. Ik heb met hem een interview gehouden voor mijn werkstuk.

Hij is op zijn tiende met schaken begonnen en heeft leren schaken van Jan Lagendijk, een schaker van schaakclub Purmerend. Hij gaf schaakles op de basisschool van Anton in Kwadijk. Anton is ongeveer 20 jaar lid van de schaakclub. Hij speelt ook wedstrijden, in december doet hij mee aan een schaaktoernooi in Groningen. Anton is op zijn 13e jeugdkampioen geweest van Purmerend, dat was in 1993. Daarnaast heeft hij op 18 jarige leeftijd het jeugdschaaktoernooi in Purmerend gewonnen.

Hij zegt dat toernooien winnen heel lastig is omdat er meestal veel sterke schakers aan een toernooi mee doen.

In de schaaksport heb je titels zoals Grootmeester (GM), Internationaal meester (IM), Nationaal meester (FM) en kandidaat meester (CM) maar Anton heeft geen van allen. Hij zegt dat dat voor een klein groepje mensen haalbaar is, richting professionals.

Zijn rating is nationaal 2065 en internationaal 2035. Daarmee staat hij nationaal op plek 923 en internationaal op plek 27.193. Hij geeft aan dat er dus nog voldoende te leren valt. Anton heeft wel eens de eer gehad om tegen Sergei Movsesian te mogen spelen - de toenmalig nummer 20 van de wereld. Hij kwam hem op een schaakkamp tegen in Tsjechië waar ze een informeel snel schaak potje tegen elkaar speelden, waarbij hij remise speelde. Het heeft Anton gemotiveerd om het schaken weer op te pakken na een paar jaar niks eraan gedaan te hebben.

Hij geeft schaaktraining aan stap 3 en is extern wedstrijdleider (voor externe teams tegen andere clubs), regelt de Grand Prix toernooien en geeft daarnaast aan een paar leerlingen privéles. Zelf speelt hij af en toe als invaller mee voor de externe teams.

Toen hij nog jeugdspeler was bestonden de stappenboekjes niet. In de stappenboekjes staan veel oefeningen wat hij een mooie methode vindt om schaken te leren.

Tegenwoordig is er veel meer informatie beschikbaar wat veel mogelijkheden geeft als je schaken leuk vindt.

Anton vertelt me dat er in maart 2016 een kwalificatietoernooi is om de wereldkampioen Magnus Carlsen uit te dagen. Anish Giri is één van de deelnemers en Anton hoopt dat we in november 2016 wel een nieuwe wereldkampioen hebben uit Nederland. Dat zou mooi zijn voor de Nederlandse schaaksport.

NAWOORD:

Ik heb het maken van mijn werkstuk heel leuk gevonden. Ik heb er ook nog iets meer van geleerd zoals de schaaknormen en de geschiedenis van het schaakspel.

Ik ben zelf 2 jaar lid van de Schaakclub Purmerend waar ik 1 keer per week train op donderdag. Ik zit nu in stap 2+ en elk jaar moet ik examen doen om door te kunnen naar de volgende stap.

In 2015 heb ik mee gedaan aan het Jeugd simultaan schaken bij Tata Steel tournament. Hier moest ik schaken tegen Hans Böhm (Internationaal schaakmeester). Hij nam het op tegen een heleboel andere jeugdschakers. Na iedere zet van Hans Böhm schoof hij door naar het volgende schaakbord tegen een andere schaker waar hij weer een zet deed. Ik heb het best lang vol gehouden tegen hem en vond het een leuke ervaring. Omdat ik hier aan mee gedaan heb, heb ik een certificaat ontvangen (zie werkstuk).

Met het maken van mijn werkstuk ben ik ongeveer 3 weken bezig geweest, maar niet continu omdat ik ook andere dingen moest doen en ik ben ook nog ziek geweest. Ik vond het niet moeilijk omdat ik al wat schaken wist en ik goede informatie van de schaakbond kreeg. Door mijn werkstuk ben ik meer te weten gekomen over het ontstaan van schaken, schaaknormen en over de wereld kampioen en de huidige beste Nederlandse schaker. Mijn moeder heeft me geholpen met het indelen van het werkstuk en heeft me geleerd hoe ik een woordveld kan maken in powerpoint. Ik heb dus veel geleerd. Ik hoop dat u mijn werkstuk interessant vond om te lezen.

De kaft van mijn werkstuk is gemaakt door een vriendin van mijn moeder. Ik ben daar heel blij mee.

BRONNEN:

Ik heb informatie gekregen van de Schaakbond en ook heb ik informatie van de Schaakvereniging gekregen. Tevens heb ik een interview gehouden met een van trainers van mijn Schaakclub. Daarnaast heb ik informatie gehaald bij de bibliotheek en van het internet.

Informatie van de schaakbond

Bibliotheek: Boek - Wat weet jij van schaken?

Internet:

<http://www.schaakclubpurmerend.nl/>

https://nl.wikipedia.org/wiki/Anish_Giri

<http://anishgiri.nl/html/ned/news.html>

https://nl.wikipedia.org/wiki/Magnus_Carlsen

TATA STEEL

JEUGDSIMULTAAN CERTIFICAAT

VOOR EEN UITMUNTENDE PRESTATIE
TUDENS DE JEUGDSIMULTAAN VAN HET

TATA STEEL **CHESSTOURNAMENT** **2015**

9 t/m 25 JANUARI - WIJK AAN ZEE

Uitgereikt aan:

Stijn de Wit

Simultaangever:

Hans Böhm

SCHAKEN